

**Forslag til LO-kongressen 2005
dagsorden punkt:**

9. Hovedavtalene

*Forslag vedtatt oversendt til LO-kongressen 2005
fra LOs fylkeskonferanse i Oslo 25. oktober 2004*

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 01
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 2 - 2 Fredsplikten

Hvor det er tariffavtale må arbeidsstans eller annen arbeidskamp ikke finne sted, med mindre det skjer gjentatte brudd på avtaleverket. Fredsplikten gjenopprettes når forhandlingsmøte mellom organisasjonene eller mellom organisasjon og bedrift er avholdt. Frist for forhandlingsmøte reguleres etter § 2-3 pkt. 5.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 02
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 2 – 3, 1 Forhandlinger

Både interesselvister og rettstvister rundt avtaleverket må være gjenstand for forhandlinger mellom partenes organisasjoner.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 03
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 3 – 1 Kollektive oppsigelser

Det foreslås følgende tillegg i Hovedavtalens § 3 – 1, punkt 1:
Plassoppsigelsen skal også gjelde uorganiserte arbeidstakere.

Punkt 3 i § 3 – 1 "For bedrifter utenfor NHO som ... er praktisk mulig." strykes.

Motivasjon:

I Hovedavtalen mellom LO – NHO 1998 - 2001 ble det gjort endringer i § 3-1. Det kom inn en ny bestemmelse i pkt. 3: "For bedrifter utenfor NHO som er bundet av tariffavtale av samme art plikter LO å varsle og gjennomføre plassoppsigelse og plassfratredelse i samme omfang og fra samme tidspunkt dog begrenset til det som er praktisk mulig." Av den grunn foreslås det følgende tillegg til pkt. 1 i samme paragraf. "Plassoppsigelsen skal også gjelde uorganiserte arbeidstakere."

Forslaget er relevant for hovedavtalene i privat sektor og NAVO.

Bestemmelsen i punkt 3 binder LO til å trekke medlemmer som er ansatt i bedrifter som ikke er med i NHO ut i streik når det blir streik i NHO-bedrifter. Det vil være et taktisk spørsmål om vi skal trekke disse ut i streik eller ikke, og denne avgjørelsen bør LO ha retten til å avgjøre alene.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 04
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 3 – 1, 3 Kollektive oppsigelser

På lik linje med at bedrifter med direkteavtaler tas ut i streik forplikter også arbeidsgiverne å utestenge uorganiserte arbeidstakere i bedrifter bundet av tariffavtalen.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 05
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 3 – 7 Ny tariffavtale i tariffperioden

Det foreslås følgende tillegg i Hovedavtalens § 3 – 7, punkt 6:
som minimum sikrer en videreføring av de sosiale og velferdsmessige rettighetene.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 06
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

Det arbeides for å få gjennomført følgende endringer av ordlyden i § 3-7 i Hovedavtale mellom LO og NHO:

1. del av 4. ledd endres til:

Kravet skal i utgangspunktet gjelde den bestående tariffavtale mellom LO og NHO som gjelder for bedrifter av samme art. Bedrifter som utfører tjenesteproduksjon for befolkningen på oppdrag fra offentlig myndighet, eller hvor virksomheten kan defineres å ligge innenfor det offentliges ansvarsområde, er unntatt herfra, når medlemmene gjennom en uravstemming bekrefter at de ønsker dette.

Tillegg til 6. ledd:

En slik overgangsordning skal sikre både opprettholdelse av de ansattes nivå for lønns- og arbeidsvilkår og en normal lønnsmessig utvikling i overgangsperioden.

Det reises krav om at avtaler om overgangsordninger skal ut på uravstemming blant medlemmene og at det må følge konfliktrett til en slik avstemming.

Ny 2. setning i 7. ledd:

Vertikale avtaler innebærer at flere organisasjoner har rett til å kreve partsrettigheter i de samme avtalene, jf. 4. ledd, siste setning.

Motivasjon:

De eksempler vi kjenner til når det gjelder virksomheter som skifter arbeidsgiverorganisasjon, innebærer for de flestes vedkommende overgang til tariffavtaler med dårligere vilkår for de ansatte.

Det er derfor et klart behov for avtalebestemmelser som gir større trygghet for at arbeidstakerne får beholde og videreutvikle sine lønns- og arbeidsvilkår når arbeidsgiver velger å organisere seg på annen måte enn opprinnelig. De ansattes posisjon vil kunne styrkes med en konfliktrett knyttet til bedriftens overgang til nytt tariffområde.

For kommunal sektor er det særlig aktuelt å gå nærmere inn på Hovedavtalen mellom LO og NHO, fordi de fleste virksomhetene som melder seg ut av KS, går til NHO. Det er spesielt §§ 2-2 og 3-7 som må endres.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 07
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

1. HA LO - NHO § 3.9.4.

EL & IT Forbundet foreslår streikerett på spørsmål om hvilken tariffavtale som skal gjelde, ingen ensidig rett til krav om nemndsbehandling. Dette for å motvirke tariffhopping / tariffdumping

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 08
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 5 – 8 Koordineringsutvalg ved oppføring av store anlegg m.v.

Det foreslås følgende tillegg i Hovedavtalens § 5 – 8:
Leder i utvalget kan delta i alle forhandlingsmøter etter § 2 – 3.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 09
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 6 – 6 Nødvendig tid og utstyr:

HA §6-6 Tillitsvalgte skal ha rett til nødvendig tid og utstyr for å kunne løse sitt verv. Foruten telefon, kontorplass og låsbart skap skal det stilles til disposisjon annet nødvendig utstyr i tråd med den teknologiske utviklingen (i dag for eksempel internett). De tillitsvalgte **skal minimum ha til disposisjon** tilsvarende utstyr som andre kontorarbeidsplasser i virksomheten benytter (telefon, PC). For arbeidsplasser som ikke er stasjonære forutsettes det disposisjon av mobiltelefon. Benyttes Informasjons og kommunikasjons teknologi forutsettes det at de tillitsvalgte har slikt utstyr på sitt arbeidsrom/arbeidsplass.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 10
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 6 – 6 – 2

I bedrifter med mer enn 200 ansatte skal det minst gis tilsvarende en hel stilling med full lønn dekket av bedriften til tillitsvalgtarbeid. Videre gis til sammen en hel stilling til tillitsvalgtarbeid pr. hver 200 ansatte utover de første 200.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 11
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 6 – 7 Møter i arbeidstiden

Det foreslås følgende tillegg i Hovedavtalens § 6 – 7, punkt 2. Medlemsmøter:
Dersom det ikke lar seg gjøre å avholde slike møter i arbeidstiden, men må skje på fritiden skal dette godtgjøres med minimum ordinær timelønn.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 12
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 6 – 9 Tjenestefri for tillitsvalgte

Det foreslås følgende tillegg i Hovedavtalens § 6 – 9, punkt 1:
”med lønn” tas inn i eksisterende setning slik:
Tillitsvalgte på bedriften skal ikke nektes tjenestefri *med lønn* uten tvingende grunn når det innkalles til møter og forhandlinger av sin organisasjon, skal delta i fagkurs, faglig opplysningsvirksomhet, i faglige delegasjoner, eller nyttes som foreleser / kursleder i organisasjonens faglige kurs for tillitsvalgte.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 13
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 6 – 11 Oppsigelse eller avskjed av tillitsvalgte

Beskyttelsen av tillitsvalgte mot trakassering gjennom advarsler, oppsigelse eller avskjed styrkes.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 14
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 6 – 12 Adgang til bedriften

Endres slik at adgangen til bedriften ikke begrenses til tariffmessige gjøremål.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 15
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 8 - 1 Permittering

Det foreslås følgende tillegg i Hovedavtalens § 8 - 1, punkt 4:
Ansatte som ikke er fagorganisert permitteres først.
Hovedavtalen styrkes vedrørende permitteringsbestemmelser slik at rullerende permitteringer blir hovedregelen.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 16
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

§ 9 – 3 Drøftelser om bedriftens ordinære drift

Partene understreker betydningen av at innleie av arbeidskraft, utsetting av arbeid og entrepriseliggende ordninger praktiseres innenfor rammen av lov og avtaleverk. Det forutsettes avtale med tillitsvalgt og at vilkår dokumenteres.

Ny bestemmelser om innleie av arbeidskraft

1. innleie fra ordinære virksomheter må forutsette at bedriften er bundet av tariffavtale
2. innleie fra vikarbyrå forutsettes at den innleide kun erstatter navngitte personer i innleiebedriften.
3. innleide arbeidstakere sikres like lønns og arbeidsvilkår uansett ansettelsesforhold
4. tillitsvalgte skal ha fullt innsyn og tilgang på opplysninger om lønns- og arbeidsvilkår hos underentreprenør / utleiebedrift.
5. tvister om inn- og utleie søkes løst gjennom partenes organisasjoner
6. organisasjonene har adgang til å iverksette boikottaksjoner mot utleier ved sosial dumping

Motivasjon:

I arbeidet mot sosial dumping må regelverket for inn- og utleie av arbeidskraft innskjerpes. Det forutsettes avtale med tillitsvalgt og at lønns- og arbeidsvilkår for bestemmelse av innleie dokumenteres. Allmenngjøring av tariffavtaler må vurderes fortløpende og boikottaksjoner må kunne iverksettes raskt når sosial dumping oppdages. De tillitsvalgte må sikres innsyn i lønns- og arbeidsvilkår slik at dette kan kontrolleres og dokumenteres.

Hovedentreprenør, eller den som har kontrakt med byggherren, må gjøres ansvarlig for at underentreprenører betaler skatter og avgifter og følger gjeldende lov- og regelverk. Byggherrens ansvar for å sikre lovlige forhold på bygg- og anleggsplass innskjerpes. Ved inn- og utleie av arbeidskraft må det forutsettes at det inngås avtale med tillitsvalgte.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE **31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005**

Dagsorden punkt : **9 Hovedavtalene**
Forslag nr : **17**
Fra : **LOs fylkeskonferanse i Oslo**

§§ 5–7, 9–3, 9–4, 9–5 og 14–3

Hovedavtalen

Stadig flere arbeidstakere har sitt ansettelsesforhold i et selskap som er del av et konsern eller konsernlignende foretak. Omstillinger og endringer i næringslivet fører blant annet til at mange også skifter konserntilhørighet. Dette aktualiserer behovet for å styrke tillitsvalgsordningene i konserner og konsernlignende forhold. Det er nødvendig både å gjøre det enklere å etablere ordninger i konsernene og å legge forholdene til rette slik at de tillitsvalgte bedre kan utøve sine verv. Dette krever endringer i lov- og avtaleverk samtidig som selve ordningen må gjøres bedre kjent.

Behovet for en sterk fagbevegelse for å møte konserndannelse og omorganisering krever også endringer og tydeliggjøring i hovedavtalen.

Konsernordninger må tilpasses det enkelte konsern slik at tillitsvalgsordningen og utvalgene speiler den faktiske styringsstrukturen, for eksempel slik at de tillitsvalgte har koordinerende utvalg der ledelsen har ”knutepunkter” og er samordnet.

Både konsernutvalg, på f.eks. avdelings- eller divisjonsnivå, må ha økonomi og tid til å utøve sine verv.

Det må være opp til de organiserte i det enkelte konsern hvorvidt det er ønskelig å ha konserntillitsvalgt og / eller en tillitsvalgt for den koordinerte enhet (divisjon, avdeling e.l.).

Det må også være opp til de lokale forhold i konsernet eller en koordinert enhet i dette å avgjøre om den konserntillitsvalgte eller lignende skal kunne bistå lokale ledd.

Konkrete endringsforslag:

HA § 5.7

I konserner skal det etableres konsernutvalg iht. reglene i avtalens kap. XIV. *Dette skal etableres når de tillitsvalgte krever det.*

HA § 9-3, 9-4 og 9-5

Bedriften og eventuelt konsernets ledeles skal så tidlig som mulig drøfte med de tillitsvalgte og konserntillitsvalgte:

HA §14-3

1. De ansatte i konsern sikres rett til å velge tillitsvalgte på konsernnivå. Tillitsvalgte sikres nødvendig tid og midler til å utøve sine verv.
2. Konserntillitsvalgte gis rett til å bistå lokale tillitsvalgte i forhandlinger og drøftelser om bedriftens ordinære drift og spørsmål om omlegging av driften. (HA §9-3 og 9-4)

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : 9 Hovedavtalene
Forslag nr : 18
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

Sluttkompensasjon ved rasjonaliseringer, nedleggelse, omstruktureringer

LO må arbeide for å innføre en ordning som forplikter bedriften til å betale kompensasjon til arbeidstakere som mister jobben p.g.a. bedriftsnedleggelse, omstrukturering eller lignende. LO vil også arbeide for at det utvikles ordninger som pålegger virksomhetene støtte til kompetanseheving eller omskolering for de ansatte ved nedleggelse.

Motivasjon:

Det må etableres en ny kompensasjonsordning som trer i kraft ved innskrenkninger og nedlegging av virksomheter. Sluttkompensasjonen skal gi et økonomisk bidrag til den oppsagte avhengig av alder og ansiennitet i bedriften / konsernet. Ordningen skal fungere som en bremse mot lettvinne mannskapsreduksjoner og nedlegginger.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
31. ORDINÆRE KONGRESS 7. - 12. MAI 2005

Dagsorden punkt : **9 Hovedavtalene**
Forslag nr : **19**
Fra : **LOs fylkeskonferanse i Oslo**

Dagens Hovedavtalen forhandles etter prinsippet om enstemmighet. Dette har ført til at både forståelsen og etterlevelsen av avtalen er svekket, samtidig som det nærmest er håpløst å gjennomføre viktige forbedringer.

LO må i tariffoppgjør stille krav om aksjonsrett ved Hovedavtaleforhandlingene.